

80084

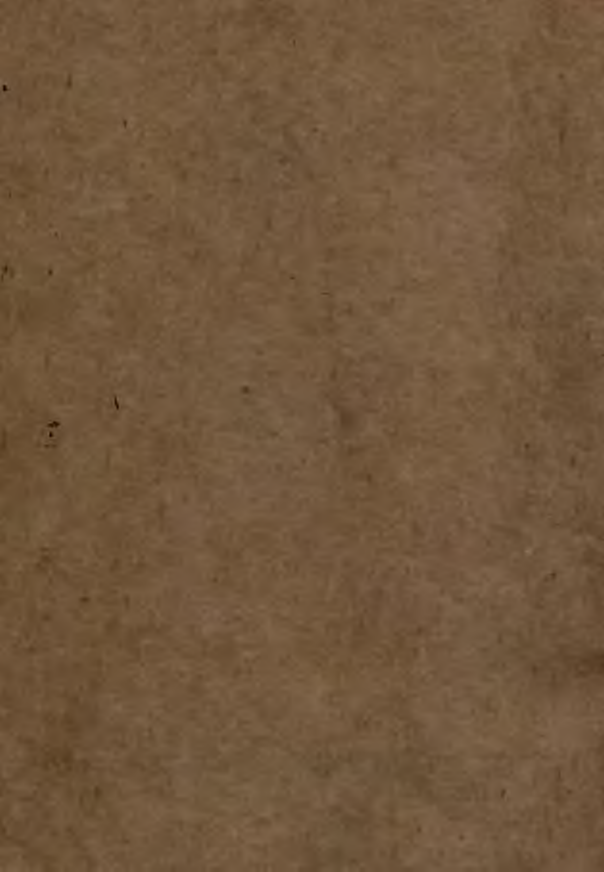
BIBLIOTHECA
UNIV. JAGELL.
CRACOVENSIS

80084

I

Pamiętka IV. powszechnego Zlotu
Sokolstwa polskiego we Lwowie
w Czerwcu 1903 r.

ŚPIEWNIK SOKOLI.

Zebrał i ułożył
Fr. Barański.

Wyd. II. popraw.
i uzupełnione.

KRAKÓW,
Nakładem J. Piaseckiego
Skład główny w Księgarni
w ~~dotychczas~~kiego w Podgórzcu.

80084

ŚPIEWNIK

SOKOLI.

Zebrał i ułożył

Fz. Bazański.

Wyd. II. popraw. i uzupełnione.

BIBLIOTHECA

UNIV. IAGELL.

CRACOVIENSIS.

KRAKÓW,

Nakładem J. Piaseckiego.

Skład główny w Księgarni W. Poturalskiego w Podgórzu

K 57/XXIX/6
Kub. Wł. Skowron

Drukiem W. Poturalskiego w Podgórzu.

Di 0566

Przedmowa!

»Tyle życia co jest w pieśni.«

Śpiewać w chwilach smutku czy radości to właściwość każdego narodu. Pieśń polska to tęsknota za utraconą wolnością i nadzieja lepszej przyszłości. Sokół polski pomny zasadzie „silnego ducha w zdrowem ciele“ nie może i nie powinien oddawać się rozpaczycy, i dlatego pieśni Jego są dalszym oddźwiękiem melodyi nadziei. Takie- ni są też one.

Przystępując do drugiego wyd. zbioru pieśni sokolich zamieściliśmy te, które do tego czasu udało nam się zebrać. W nadziei, iż lutnia Sokoła z każdym dniem i we wszystkich gniazdach rozbrzmiewać będzie nową melodją udajemy się z prośbą do ogółu Sokołów, by nas w dalszej pracy poparli, nadsełając wszelkie pieśni i melodje do autora niniejszego zbioru przez kancelaryę „Sokoła lwowskiego.“

1. Hymn Sokołów.

Słowa W. Dąbrowskiego. — Muzyka M. Sołtysa.

W oku lśni zapału blask,
Dumy ślad na naszym czole
I z ufnością patrzym w świat,
Wszakże druhy my sokole!
Kto w sokolem gnieździe wzrósł
I pod niebo wzbijał loty,
Nie przystoi temu łza,
Nieuchwytnie precz tęsknoty!

W silnem ciele, silny duch,
Tak silnymi nasze czyny,
Wolność to jest sztandar nasz,
Wolność to jest sztandar nasz,
Niepodległość cel jedyny!

Gdy rozstrzygać będzie los,
 Co nas żywi, co nas boli,
 My zwycięską wzniesiem dłoń,
 Któż przemoże huf sokoli?

Gdy wichur zimowy
 Otrząsł z drzew liść wolny,
 Rozpaczonymi słowy
 Zanucił ptak polny:
 Dziś po latach w końcu
 Nućmy hymn wesoły,
 Bo w wiosennym słońcu
 Wzlatują sokoły!

2. Marsz Sokołów.

Muzyka: Wilhelma Czerwieńskiego.

Słowa: Jana Lama.

I.

Ospały i gnuśny zgrzybiały ten świat,
 Na nowe on życia koleje
 Z wygodnej pościeli nie dźwiga się rad,
 I duch i ciało w nim mdleje.
 Hej bracia Sokoły! dodajmy mu siłę,
 By ruchu zapragnął, by powstał i żył!

II.

W niemocy, senności i ciało i duch,
 Napróżno się dźwiga i łamie,
 Tam tylko potężnym i twórczym jest ruch,
 Gdzie wola — silne ma ramię.

Hej bracia, kto ptakiem przelecieć chce świat,
 Niech skrzydła sokole od młodych ma lat!

III.

Więc razem, ochoczo, w daleki ten lot
 Sposobić nam skrzydła dla ducha,
 Nie złamie nas tucza, nie strwoży nas grzmot,
 Gdy woli siła posłucha.

Hej bracia, kto ptakiem przelecieć chce świat,
 Niech skrzydła sokoła od młodych ma lat!

~~~~~

3. Sokoły.

I.

W górze kręgi sokół toczy
 I wzdycha dziewczyna,
 Drży serduszko, płoną oczy...
 Ktoś się przypomina.

Ktoś jak sokół, dziarski,
 Mężny, rycerski, —
 Żaden sługa carski,
 Ani junkierski.

II.

Z góry sokół patrzy w okół, —
 Pytają matrony:
 Której to z nich szuka sokół,
 Z wieścią z jakiej strony?
 Od skały szwajcarskiej?
 Czy Turkiestanu?
 Od katorgi carskiej?
 Czy od kurhanu!

III.

Ciemne, ludu twój sokoli,
 Twej przyszłości głębie —
 Toż naśladowaj lwy w twej woli
 A w sercu gołębie!
 I hartuj twe barki,
 Dłonie i stawy!
 To droga do arki
 Życia i sławy

IV.

W czystem polu, ciemnym borze
 Gromadzi się ptastwo,
 W szklącym z łez zamarzłych dworze
 Trwoży się plugastwo.
 I mknie szum wesoły
 Po krwawej ziemi,
 To lecą sokoły,
 Orły przed nimi!

4. Marsz Sokołów wielkopolskich.

Słowa Gąsarzewicza — Muzyka E. Komnickiego

I.

Bracia Sokoły! Nabierzmy ducha!
 Niech siła u nas się wzmaga,
 Niech przeciwności idą mimo ucha,
 Inaczej dla nas zagłada.
 Niech zgoda bratnia spocznie w tej dłoni!
 Gdzie ciało hartu nabiera!

Niechaj niewieściuch wygodę goni
Wzgardę niech za to odbiera.

II.

Hej bracie! niechaj wzrok Twój Sokoli!
Dobiega myśli narodu.

Niechaj jak piorun niezgodę zwali
I zatknie sztandar przewodu.

A Pan Bóg widząc zgodne swe dzieci,
Udzieli swego ramienia,
I w gruzach legną wszystkie rozterki,
Niezgoda złego przyczyna. —

---

5. Hymn Sokołów.

na cześć II. zjazdu w Pradze.

Słowa J. V. Sładka, (spolszczył dr. X. F.)

Muzyka Kar. Sebora.

I.

Hej naprzód, hej naprzód, wstecz ani krok,
Sokolem hasłem to stale!

Brzmiało nam ono nie jeden już rok,

Brzmieć będzie wiecznie a trwale.
 Hej naprzód jak długo sercu w nas bić,
 Ojczyzna wolną być musi i żyć!
 Precz wrogi jej wieczne, precz piekiel mrok!
 Po trupach ich marszem dalej!

II

Ho! raczej nastawić piersi na strzał,
 Nim sztandar podrzeć dać w szmaty!
 Któżby nam więzy nałożyć dziś śmiał?
 Któżby im składał objaty?
 Dziś, ktoby nam ukaz narzucał swój,
 Takiemu krzyknem na odwet stój! stój!
 Dziś, ktoby nam matkę uderzyć chciał,
 Wpierw synów musi dać w katy!

III.

Wszak jeszcze przy druhu stoi tu druh
 Szerokiem przy matce kołem!
 Naszą ta ziemia, nie wzbroni nam wróg
 Wzlatać tu czujnym Sokołem!
 Hej naprzód, hej naprzód, wstecz ani na włos
 Do boju pieśni niech wiedzie nas głos!
 Wszak żyje, żyć będzie stary nasz Bóg!
 Ojczyzno! my Tobie czołem!

6. Marsz Sokołów.

Słowa i muzyka: A. Bojarskiego.

I.

Sokół nasz znak,
 To jedyny ptak!
 Kozły, zwroty i wywroty,
 To nasz cel, to zdrowie daje,
 Kto chętny do tej roboty,
 Niechaj z nami w szereg staje!
 Sokół nasz znak,
 To jedyny ptak!

II.

Sokół nasz znak,
 To jedyny ptak!
 My duchem lub wiekiem młodzi,
 Nam o czerstwe zdrowie chodzi,
 Ręka w rękę! hej! do koła,
 Dalej naprzód do Sokoła!
 Sokół nasz znak,
 To jedyny ptak!

III.

Sokół nasz znak,
 To jedyny ptak!
 Czy kto prosty, czy kto krzywy,
 Czy życia długiego chciwy,
 Niech z nami gimnastykuje,
 To pewnie nie zachoruje.

Sokół nasz znak,
 To jedyny ptak!

IV.

Sokół nasz znak,
 To jedyny ptak!
 Wzmacniaj młode siły bracie
 A gdy starość przyjdzie na cię
 To poznasz, że gimnastyka
 Lepsza niż doktor, apteka.

Sokół nasz znak,
 To jedyny ptak!

V.

Sokół nasz znak,
 To jedyny ptak!
 Niema w sokole różnicy,
 Studenci czy rzemieślnicy,

Lekarze, profesorowie,
 Czeladnicy czy majstrowie
     Sokół nasz znak,
     To jedyny ptak!

VI.

    Sokół nasz znak,
     To jedyny ptak!
 Ćwiczmy siły nasze młodzi,
 A i starym nie zaszkodzi,
 Bo to nasza piosnka stara,
 Jak Bóg zechce: Naprzód! Wiara!
     Sokół nasz znak,
     To jedyny ptak.

VII.

    Sokół nasz znak,
     To jedyny ptak!
 Za wiarę i Ojców ziemię,
 Którą gniecie nieszczęść brzemię,
 Pójdziem wszyscy walczyć śmiało
 Jak na Sokołów przystało.
     Sokół nasz znak,
     To jedyny ptak!

VIII.

Sokół nasz znak,
 To jedyny ptak!
 A gdy wzleci białe ptasze
 W krwawem polu Orle nasze,
 Obok niego znak Pogoni
 Żaden wróg nas nie rozgoni!
 Sokół nasz znak,
 To jedyny ptak!

IX.

Sokół nasz znak,
 To jedyny ptak!
 Nie rozgoni ani zgniecie
 Siłą wszystkich Carów w świecie,
 Bo też Polska nie zginęła
 Rozdarta z bolu usnęła.
 Sokół nasz znak,
 To jedyny ptak!

X.

Sokół nasz znak,
 To jedyny ptak!
 A więc naprzód! ale społem,
 My bracia z naszym sokołem

Niech w Orła ślady wstępuje
 Świetną sławę nam gotuje.
 Sokół nasz znak,
 To jedyny ptak!

7. Marsz Sokołów Polskich na Bukowinie

Słowa Klemensa Kołakowskiego.

Muzyka O. M. Żukowskiego.

I.

Kresowa my dziatwa, od stepów i gór
 Gdzie Prut myje stopy Cecyny,
 Stoimy, a czujnie, jak piorun wśród chmur,
 Na straży ojczystej krainy —
 I piersią młodzieńczą i duchem — sokołem
 Granicznych strzeżemy jej stron,
 Kto z nami, a zgodnie — cześć temu i czołem!
 Kto przeciw: sokoli mu szpon!
 Więc czołem Ojczyźnie, a szponem wrogowi,
 To hasło — Sokoły kresowi!

II.

Pisklęciem na obcy rzucono go szlak
 I cudza w świat wiodła go gwiazda;
 Wróg śmiał się radośnie, że sokoli ptak
 Zapomni i lotu i gniazda.
 Lecz dzielnej ptaszynie nie straszne są sidła,
 Krwi ojców nie zmieni, ni piór:
 Ptak zmęźniał i szare zatoczył w lot skrzydła
 I leci Sokołem do chmur.
 Więc czołem ojczyźnie, a szponem wrogowi,
 To hasło — Sokoły kresowi!

III.

Sokolstwo — to wiara, braterstwo i hart,
 Sokolstwo — to znamię zakonu.
 Druhowie! ten tylko uznania był wart,
 Kto wytrwał w zakonie do zgonu!
 Kto z drogi zawrócił, kłam zadał jedności,
 Do lotu nie ćwiczył swych sił —
 Ten w ziemi ojczystej nie złoży swych kości
 I zginie w niewoli, jak żył!
 Hej, czołem Ojezyźnie, a szponem wrogowi,
 To hasło — Sokoły kresowi!

---

8. Marsz Sokołów

Słowa S. Zahajkiewicza. Muzyka J. Czubskiego.

I.

„Silni ciałem, silni duchem“

Oto treść „Sokoła“ —

Powiązani serc łańcuchem,

Nie ugniemy czoła!

W kim prawy duch.

Kto sercem nam rad,

Ten druh, ten zuch,

Ten „Sokół“ i brat!

II.

Serce szczere, sił potęga,

W piersiach Bóg i wiara!

Myśl, co nieba lotem sięga —

A sukmana szara.

W nas polski duch,

Nam przyszłość i świat,

Kto zuch, ten druh,

Ten „Sokół“ i brat!

III.

Poruszymy z posad ziemię
 Młodych piersi siłą
 I zbudzimy Lecha plemię,
 Co śpi nad mogiłą.

W nas silny duch,
 Nam naprzód wciąż iść,
 Złe rozbić w puch,
 I lauru rwać liść.

IV.

Połączeni serc łańcuchem
 Szlakiem chmur sokołów,
 Aż pod nieba lecim duchem
 Z ziemskich łez padołów.

Nam orłów lot,
 Bo każdy jak ptak —
 Nie straszny grzmot,
 Ni chmurny ów szlak!

V.

Polak, Rusin, Litwin — jedną,
 Jedną my rodziną!
 Tak jak Polskę mamy jedną
 Z Litwą, Ukrainą!

W kim prawy duch,
 Kto sercem nam rad —
 Ten druh, ten zuch,
 Ten „Sokół“ i brat!

---

9. Marsz polskich Sokołów.

Słowa Juliusza Jeidy.
 Muzyka Adama Wrońskiego.

Zabrmij pieśni polskich synów.
 Zabrmij nam Sokoli chór
 Nim kraj wezwie nas do czynów
 Kędy staniem jako mur,
 Nim kraj wezwie nas do czynów
 Kędy staniem jako mur,

Polska synów ma miliony
 Co dla matki żyją swej
 Ich szeregi legijony
 Wierność swą nie zdradzą jej
 Ich szeregi legijony
 Wierność swą nie zdradzą jej!

Niech się wróg z napaścią waży,
 Knując zdrady chytry wąż,
 Sokół polski jest na straży
 Pojdzie w bój jak jeden mąż
 Sokół polski jest na straży
 Pójdzie w bój jak jeden mąż
 Sokół polski jest na straży
 Pójdzie w bój jak jeden mąż!

Trio

Bum ra ta ta ta ta

Bum ra ta ta ta ta :

Nam odwagi nie zabraknie,
 Nie przestraszy liczba wroga,
 Nasza pieśń, co zemsty łaknie
 Wskaże wrogom kędy droga.

Póki serce w piersiach bije,
 Krew Sarmatów w żyłach płynie
 Sokół dla ojczyzny żyje
 Póty Polska nie zaginie.

Póki serce w piersiach bije
 Krew Sarmatów w żyłach płynie
 Sokół dla Ojczyzny żyje
 Póty Polska nie zaginie.

Hura! Hura!

---

10. Marsz Sokołów.

Słowa Juliusza Jejdy.
Muzyka Ludwika Dietza

Marsz, marsz, marsz!
Marsz Sokoły szeregami,
Sztandar nasz na czele,
Wszak jesteśmy Polakami
Naprzód przyjaciele!
Ogień, woda, nas nie wstrzyma,
Ni pioruny, grzmoty,
Druh nasz w sercu trwogi niema
Marsz! Sokolskie roty!

Piersi naprzód, wzrok przed siebie
Wzniesź oblicze harde,
Okaż męstwo, a w potrzebie
Podniesź pięści twarde.
Nuż Sokoły polskich błoni
Maszerujmy społem
Obok Orła i Pogoni
Dążmy z Archaniołem.

Pójdźmy, choćby na armaty,
Pójdźmy kędy znajdziem wroga,

Święte dla nas Ojców chaty
 I Ojczyzna droga,
 W domu rządu, pracą pilni,
 Wzajem się kochajmy,
 Karni w boju, mężni, silni,
 Wrogom się nie dajmy.

II. Marsz ćwiczebny Sokołów

Słowa: Dr. F. X. Fiszera.

Muzyka F. Barańskiego.

I.

Bracia Sokoły nie dla nas marzenia
 Działać ten mnsi, kto chce mężem być
 Nie pięknych słówek powódź, lecz moc ramienia
 Zdoła przeszłości winy nasze zmyć!

Płaczemy, narzekamy,

Zebrzemy i czekamy

A rok za rokiem leci

Żałobnych dni,

Boże Ojczy Twoje dzieci

Zbawią czyny, nigdy łyzy!

II.

Długo już lata wpija nam się w ciało
 I rani ducha więzów twardy splot;
 Nie starczą dziś porywy pokąd nas mało
 Żelazne pęta kruszy tylko młot
     By tego młota użyć
     Wzmocnić się trzeba, zdrużyć
     I równą bracią trzeba
     Uważać się.
 Patrz Kościuszko na nas z nieba
     Raławice daj nam swe!

III.

Niech dłoń przy dłoni, obok serca serce
 Stanie i wierzy w siebie, w siły swe.
 Nie traćmy sił i ducha w marnej rozterce
 Do twardej pracy twardo krzepmy się.
     W posłuchu i karności
     W braterstwie i jedności
     Pomyślność tego dzieła
     Co blask nam da
 Jeszcze Polska nie zginęła
     Pokąd zdrowych synów ma!

---

12. Marsz Sokoli.

Muzyka F. Słomkowskiego.

W pochód drużyno sokola wraz
Szeregiem płyn, a naprzód dąż!
Pobudki głos gdy wskaże czas
Jak jeden stawaj mąż!
Idea, co tak łączy nas
Serc naszych bije dzwon
A gdy popisu przyjdzie czas
Obfity ujrzym plon!

---

13 Mazur Sokołów.

I.

Przeleciały tu Sokoły
Wzbił się w niebo krzyk wesoły
Hu! ha!
Krew gra!
Duch gra!
Hura ha!
Niechaj Polska zna
Jakich synów ma!

II.

Obok orła znak Sokoła
 Tak drużyna gromko woła
 Hu! ha!
 i t. d. j. w.

III.

Bierzmy wzory od Sokoła
 Spędźmy smutki precz od czoła
 Hu! ha!
 i t. d. j. w.

IV.

Nauczmy się od Sokoła
 Wzmacniać ramię wznosić czoła
 Hu! ha!
 i t. d. j. w.

V.

A gdy wszyscy staniem społem
 Zadziwimy świat Sokołem
 Hu! ha!
 i t. d. j. w.

VI.

Gdy rozwiniem lot Sokoli
 Minie wszystko co nas boli!

Hu! ha!

i t. d. j. w.

VII.

Czołem, czołem! przed Sokołem,
 Cała Polska woła społem!

Hu! ha!

Krew gra!

Duch gra!

Hura ha!

Niechaj Polska zna,
 Takich synów ma! —

14. Nasz sztandar i hasło.

Marsz Sokołów.

Słowa i muzyka Leona Stachonia.

Ogień i miecz, — hasło to nie nasze,
 Krew i pożoga — to nie żywioł nasz.
 Męstwo i hart — to dwie cnoty lasze:

Piersią i czołem druhu wroga strasz!
 Lecz, gdy bój zawrze, bez namysłu bracie
 Ojczyźnie czołem, i niechaj drży wróg!
 Steż pierś i czoło w męstwie i harcie
 Szponom Sokoła dopomoże Bóg.
 Sztandaru szpon, srebrem tkane ptaszę
 Sokolim wzrokiem zgłębia tajnię sił;
 Kapie się we krwi, co pola nasze
 Zrosiła hojnie, aby naród żył.

---

15. Dźwignij sztandar.

Marsz Sokołów.

Słowa Tadeusza Trzcienieckiego. — Muzyka Schu-
 bertha.

I.

Bacność wszystka brać Sokoła!
 W górę dźwignij sztandar swój!
 Niech w tym znaku silna wola
 Trudu zawsze zmoże znój!
 Niechaj życie, nowe siły
 Wleje w naród każdy druł,
 Wolność wskrzesi nam z mogiły,
 W zdrowem ciele silny duch!

II.

Dzielność, karność, tęgie ramię,
Każdy Sokół musi mieć,
Zaś wytrwałość jego znamię
I świadomość czego chcieć!
Gdy Ojczyzna, kraj zawoła
Do pomocy wezwą cię,
Staniesz tłumnie brać Sokoła
Sokół w Orła zmieni się!

III.

A więc druhu, pracuj szczerze,
Siły swoje dalej krzep,
Sił potrzeba kto zamierzy
Urwać hydrze takiej łeb!
Pęknie z czasem pęt okowa
I powstanie wolnym kraj,
Padnie hydra ta stugłowa,
Co najprędzej Boże daj!

---

16. Sokoły Sandeckie.

Marsz.

Słowa: Mikuły. — Muzyka: Wunderlicha.

Dalej Sokoły! ramię do ramienia,
 Obudźmy ducha swobody w nas.
 Ród wywodzimy z orlego plemienia,
 Po orlich przodkach na nas nadszedł czas!
 Niechaj nowa era świta,
 Zniknie waśni cień.
 Hej Sokoły! dalej wraz,
 Po orlich przodkach na nas nadszedł czas.

Trio.

Niechaj żyje nasz zakątek,
 Dawno znany z swych pamiątek!
 Niechaj żyje nasz gród stary,
 Jagiellonów gród!

---

17. Sokołom cześć!

Marsz.

Muzyka: Waltera.

Hej Sokoły! hej do koła!

Stańmy wraz!

Gdy hasłem dziś przed prawem siła,
 Więc łączmy się do wspólnej dźwigni sił,
 By dawna moc znowu w nas odżyła,
 By naród nasz potężnym był.
 Oświaty plon, zdobycze wiedzy,
 Podnoszą byt, do wolnych wiodą bram,
 Lecz aby wróg z naszej ruszył miedzy,
 Potężnych sił potrzeba nam!

Swoboda tylko tam,
 Gdzie siłę czuje wróg,
 Więc siłę krzepić nam,
 By spłacić wielki dług.
 Sokole skrzydła krzep,
 By silny miały lot,
 Zaszumi kiedyś step
 Od twoich dzielnych rot!

A siła tylko tam,
 Gdzie zgoda łączy lud,
 Więc zgodę krzawić nam,
 By owoc wydał trud.
 Sokoły ruskich pól
 Z laskimi w pochód wraz,
 Bo wspólny los i ból
 Jednoczy zawsze nas!

Wszyscy wraz nućmy pieśń,
     Zanućmy pieśń,
     Wesołą pieśń wraz,
 Sztandar nasz naprzód nieś,
 Sokolski sztandar naprzód nieś!

Że dzielny duch jest tylko tam,
 Gdzie w ciele sił nie braknie nam,
     Nie braknie nam,
 Potrzeba więc pokrzepić sił,
 By zdrowy duch,
 By zdrowy duch w narodzie był,
     W narodzie był.

Hej Sokoły! hej do wtóru stańmy wraz!
 Gdy hasłem dziś przed prawem siła,

Więc łączmy się do wspólnej dźwigni sił,
 By dawna moc znowu w nas odżyła,
 By naród nasz potężnym był!

Bo kiedy przyjdzie czas
 Próbować siły te,
 Gdy kraj zawoła nas,
 By bronić gniazdo swe,
 Sokoły stajmy wraz
 Ojczyźnie życie nieść,
 A kraj przywita chórem nas :
 „Sokołom cześć!“

---

18. „Teżmy się bracia!“

Chór Sokołów.

Słowa: prof. Jana Czubka. — Muzyka: Maur. Siebera.

Teżmy się bracia! Tam gdzieś poza światem,
 W krainie marzeń, w niebie ideałów,
 Duch pewnie czysty i bratu jest bratem,
 Wyzwolon z ziemskich szumowin i kału.
 Tu bój o wolność i czarny kęs chleba,
 Tu ramion silnych i pięści potrzeba.

2.

Teżmy się bracia! Przeminięły czasy,
 Gdy ludźmi włada pieśń i dobre słowo,
 Gdy boski Orfij zwierza, głązy, lasy,
 Poruszał cudną pieśni swej wymową,
 Gdy pieśń trawiła, co pierś ludzką brudzi,
 I z ludzkich bestyj robiła znów ludzi!

3.

Z trudem się łamać, silić, znoić, pocić,
 A zawsze razem, zawsze w imię Boga,
 Gdy zabrzmiał hasło: grzmocić, wściekle grzmocić,
 Nie dać się szukać, ale szukać wroga,
 Wszystko dla naszej, tej świętej, dla Polski,
 Oto rodacy, nasz pacierz Sokolski!

---

19. Marsz Żuawów.

Słowa Włodzimierza Wolskiego.

I.

Nie masz to wiary, jak w naszym znaku!
 Na bakier fezy, do góry wasy —
 Śmiech — i manierek brzęk na biwaku,

W marszu się idzie, jakoby w płasy.
 Lecz gdy bój zawrze, to nie na żarty
 Znak i karabin do ręki bierzem.
 A Polak, w boju kiedy uparty.
 Stanie odrazu starym żołnierzem.

Marsz, marsz Żuawy!
 Na bój, na krwawy,
 Święty, a prawy —
 Marsz Żuawy, marsz!

2.

Pamięta Moskwa, co Żuaw znaczy,
 Drząc żołdat jego wspomina imię;
 Sporo bo nakłuł carskich siepaczy
 Brat nasz, francuski Żuawek w Krymie.
 Micchów, Sosnówkę, Chrobrz, Grochowiska
 Dzwoniąc też w zęby wspomni zbój cara —
 Krwią garstka doszła mężnych nazwiska,
 Garstka się biła, jak stara wiara.

Marsz, marsz Żuawy!

i t. d. j. w.

3.

Kiedy rozsypiem się w tyraliery,
 Zabawnie pełzać z bronią jak krety;

Lecz lepszy ogień gęsty — gęsty a szczery,
I lepszy rozkaz: marsz na bagnety!

Bo tam sam bagnet w rękę aż rośnie,
Jak wzrasta zapał w dzielnym ataku;

Hura! i hura! huczy radośnie,

Górami krzyż biały na czarnym znaku!

Marsz, marsz Żuawy!

i t. d. j. w.

4.

W śniegu i błocie mokre noclegi,
Choć się zasypia przy sosen szumie,
W ogniu rzędzieją djabło szeregi,
Chociaż się zaraz szlusować umie.

A braciom ległym na polu chwały

Mówimy: wkrótce nas zobaczycie!

Pierw za jednego z was pluton cały

Zbójów, nam odda marne swe życie.

Marsz, marsz Żuawy!

i t. d. j. w.

5.

Po boju spoczniem na wsi czy w mieście.

Cóż to za słodka dla nas podzięka,

Gdy spojrzy mile oko niewieście,
 Twarz zapłoniona błysnie z okienka!
 Bo serce Polek, bo ich urodę
 Żuaw czci z serca jak żołnierz prawy,
 I choćby za tę jedną nagrodę,
 Winien być pierwszy wśród boju wrzawy.
 Marsz, marsz Żuawy!
 i t. d. j. w.

6.

Nie lubim spierać się o czcze kwestyc,
 Ale na marne carskie dekrety:
 Jakieś koncesyje, jakieś amnestyc,
 Jedna odpowiedź: marsz na bagnety!
 By ta odpowiedź była dobitną,
 Wystosowaną zdrowo a celnie,
 Niech ją Żuawy najpierwsi wytną,
 Bagnety nasze piszą czytelnie.
 Marsz, marsz Żuawy!
 i t. d. j. w.

7.

Słońce lśni jasno albo z za chmury,
 Różne są losy nierównej wojny.

Żuaw ma zawsze uszy do góry
 Z bronią u boku zawsze spokojny.
 Kiedyśmy mogli z dłońmi gołemi
 Oprzeć się dzikiej hordzie żołnierzy,
 To z bronią wyprzem ich z polskiej ziemi
 Nie do Żuawów — kto w to niewierzy!
     Marsz, marsz Żuawy!
     Na bój, na krwawy, —
     Święty a prawy
     Marsz Żuawy, marsz! —

---

20. Marsz Legionów.

I.

Jeszcze Polska nie zginęła
 Kiedy my żyjemy,
 Co nam obca przemoc wzięła,
 Mocą odbierzemy.
     Marsz, marsz, Dąbrowski!
     Z ziemi włoskiej do Polski
     Za twoim przewodem
     Złączym się z narodem.

II.

Przejdziem Wisłę, przejdziem Wartę
Będziem Polakami.

Dał nam przykład Bonaparte,
Jak zwyciężać mamy.

Marsz, i t. d.

III.

Jak Czarniecki do Poznania,
Po szwedzkim taborze
Dla Ojczyzny ratowania
Wrócim się przez morze.

Marsz, i t. d.

IV.

Mówił ojciec do swej Basi
Cały zapłakany;
Słuchaj jeno, pono nasi
Biją w tarabany.

Marsz, i t. d. *J. Wybicki.*

V.

Jeszcze Polska nie zginęła
Kiedy my żyjemy;
Co nam obca moc wydarła,
Mocą odbierzemy.

Co wszczęła rozpacz,
 To dokona męstwo,
 Marsz, marsz, Polacy!
 Bóg nam da zwycięstwo!

VI.

Ojczyzna z grobu wstająca
 Woła do swych dzieci,
 Kto mój syn, kto prawy Polak
 Niech do boju leci.

O matko nasza!
 O ojczyzno święta!
 My twoje dzieci,
 My skruszym tve pęta!

VII.

Za wolność, za kraj rodzinny,
 Spieszmy do oręża,
 Wszak bracia, niewielka liczba,
 Lecz męstwo zwycięża.

Honor i chwała
 Są przy naszej stronie,
 Słodko jest ginąć
 W Ojczyzny obronie.

VIII.

O ziemi naszych pradziadów,
 Ziemi krwią ich złana,
 Jużś nasza — już obcego
 Mieć nie będziesz pana.
     Do broni bracia,
     Do broni, do broni!
     Pod świętym znakiem
     Orła i pogoni!

IX.

Przy odwadze niebezpieczeństw
 Żadnych się nie straszym;
 Ufność w wodzu, jedność, zgoda,
 Będzie hasłem naszym.
     Co wszczeła rozpacz,
     To dokona męstwo,
     Marsz, marsz, Polacy!
     Bóg nam da zwycięstwo!

Stefan Witwicki.

---

21. Marsz czwartego pułku.

I.

Walecznych tysięcy opuszcza Warszawę
 Przysięga klęcząc: naszym hasłem Bóg,
 Z bagnetem w ręku pójdziem w świętą sprawę
 Śmierć hasłem naszym, niechaj zadrży wróg!
 I dobosz zagrzmiął, już sojusz zawarty
 Z panewką prózną idzie w bój pułk czwarty.

II.

Wiadoma światu ta sławna Olszyna,
 Gdzie twardym murem nieprzyjaciel stał;
 Paszcz tysięcy zięje, rzeź się krwawa wszeczyna,
 Już mur zwalony — nie padł ani strzał!
 Okropny przestrah padł na tłum rozżarty,
 Spokojnie wrócił do Pragi pułk czwarty.

III.

Pod Ostrołęką wróg się dumny zżyma,
 Otacza wolnych, dzikiej hordy wał;
 Śmierć albo życie! tu wyboru nie ma,
 „Z bagnetem naprzód!“ nie padł ani strzał.
 I już dla naszych odwrót jest otwarty,
 I któż to zdziałał? — o! był to pułk czwarty!

IV.

On to po ciężkiej i krwawej rozprawie
 Jak groźny piorun, jako bitwy pan,
 Ponuro wraca ku tęsknej Warszawie,
 Krew obmyć w Wiśle, z przyschniętych już ran.
 Czerwono płynie w morze prąd niestarty,
 Krew to walecznych, przelał ją pułk czwarty.

V.

Daremne męstwo, Ojczyzna zgubiona!
 Ach nie pytajcie kto ten spełnił czyn!
 Zabójczy potwór wyszedł z matki łona
 Ojczyzny zgubą jej wyrodny syn!
 W kawałki znowu kraj polski rozdarty,
 Krwawemi łzami zapłakał pułk czwarty!

VI.

Żegnajcie bracia, których nam przy boku
 Za świętą sprawę wzięła śmierci dłoń;
 Wam lepsza dola padła w dział z wyroku,
 Nam chytra zdrada wzięła z ręki broń.
 Jak biedny tułacz na kiju oparty,
 W kraj obcy idzie na zawsze pułk czwarty!

VII.

Dziesięciu mężów obłąkanym krokiem,
 Przychodzi chwiejnie pod graniczny słup;

Ciekawym zewsząd patrzą na nich okiem,
 Z nich każdy idzie jak bez życia trup.
 „Kto idzie? stójcie! stójcie!“ — krzykną pruskie
 [warty,
 „My to dziesięciu! — cały to pułk czwarty!“

J. N. Kamiński.

22. Marsz Krakusów.

I.

Dalej bracia, dalej żywo,
 Otwiera się dla nas żniwo,
 Rzućwa pługi, rzućwa radło
 Trza wojować, kiej tak padło.
 Niechaj baba gospodarzy,
 Niech pilnują roli starzy,
 My parobki, zagrodniki,
 Rzućwa pługi, bierzwa piki.
 Albośwa to jacy
 Jeno chłopcy Krakowiacy
 Harda u nas dusa,
 Nie boim się Rusa, Prusa;
 Dość nas natyrpali,

Bijwa Prusów i Moskali,
 Bierzwa za obuski,
 Pódźwa wszyscy do Kościuski.

II.

Bierzwa kocy, bierzwa dzidy,
 Otrząśnijwa się z tej biedy,
 Bijwa wszyscy wraz Moskali
 Bo nas się dość natyrali,
 Nauczwa szołdrę, nygusa,
 Że i w nas jest polska dusa;
 Jeszcze nasza polska kosa
 Potrafi im utrzyć nosa.

Albośwa to jacy
 i t. d. j. w.

III.

Wymłóćim ich jako snopy —
 Cóż to! bośmy to nie chłopcy?
 Już ich strzelali za katy,
 Przy Słomnikach nasze braty.
 Zsiekli, skłuli, zmordowali,
 Harmaciska odebrali,

Odebrali konie, bryki,
Dukaciska i rubliki.

Albośwa to jacy
i t. d. j. w.

IV.

A ci co byli zwawymi
Pozostali juz starsymi
Głowacki, co był Bartosem
Chodzi teraz jak pan z trzosem.
I Gwiździckiemu nicego —
Nie dałkośby nam i tego.
Hejno chłopcy, pódźma i ma,
Naszej krzywdy się pomścima.

Albośmy to jacy
i t. d. j. w.

V.

Jesce i nam Bóg posceści,
Nie załujmy na nich pięści,
Mamy ręce po pięć palców,
Bijwa dobrze tych zuchwalców.
Popprzedajwa woły z wozem,
Spieszwa wszyscy za obozem,

Poprzedajwa i poduski
 A przystajwa do Kościuski.
 Albośmy to jacy
 i t. d. j. w.

---

23. Marsz Kosynierów.

I.

Bartoszu, Bartoszu,
 Oj, nie traćwa nadzieji!
 Bóg pobłogosławi,
 Ojczyznę nam zbawi.
 Tam w górę, tam w górę
 Poglądaj do Boga,
 Większa miłość Jego
 Niżli przemoc wroga!

II.

Z maleńkiej isierki
 Oj wielki ogień bywa,
 Oj pękna choć twarde
 Przemocy ogniwa!

Oj ostre, oj ostre,
 Ostre kosy nasze,
 Wystarczą na krótkie
 Moskiewskie pałasze.

III.

Kiliński był szewcem
 Oj poruszył Warszawę,
 Wyprawił Moskalom
 Weselisko krwawe.
 Nauczył Kościuszko
 Pod Raławicami,
 Jak siekierą, kosą,
 Rozprawiać z wrogami.

IV.

Bóg nam dał, Bóg nam dał,
 Oj kraj wielki, bogaty,
 W nich Głowackich wiele,
 Brać ruskie armaty.
 Wszystko wziął nam wróg
 I wiarę nam kłóci
 Myśli, że nas z duszą
 Do siebe nawróci

V.

Nie chcemy berlińskiej
 Oj petersburskiej wiary,
 Bóg nam dopomoże
 Pobić króle, cary.

Tam w górę, tam w górę,
 Poglądaj do Boga,
 Większa miłość Jego,
 Niżli przemoc wroga!

---

24. Narsz obozowy.

I.

Bracia do bitwy nadszedł czas,
 Trąbka do boju wzywa nas.

Do boju! do boju!

Pospieszmy wszyscy wraz!
 Zdradny sąsiad myśl natężył
 Jakby zniszczyć polskie plemię
 Wziął w opiekę uciemieżył
 Rwał na części naszą ziemię.

W mściwą dłoń

Chwyćmy broń

Zniknie moc tyrana,
 Bij, i śpiewaj o wolności
 A przy nas wygrana

II.

Każdy odważnie czoło staw,
 Brońmy najświętszych naszych praw.

Do boju! do boju!

Za świętość naszych praw!

Srodze przemoc nas gnębiła,

Poddeptano nasze prawa,

Ojców naszych nasza sława

Pośmiewiskiem wrogów była.

W mściwą dłoń i t. d.

III.

Precz ztąd tyrani, precz ztąd precz!

Bracia wolności wznieśmy miecz,

Do broni! do broni!

Wolności wznieśmy miecz!

Ufność znikła między nami,

Nagradzano przენiewierstwa,

Otoczono nas szpiegami,

Uprawiano fałsz i zdzierstwa.

W mściwą dłoń i t. d.

IV.

Roty najeźdzców trzeba znieść,
Litwie odzyskać wolność, cześć!

Na Litwę! na Litwę!

Odzyskać Litwy cześć!

Litwa dotąd jarzmo dźwiga

Wróg tam pastwi się bezkarnie,

Jakież serce się nie wzdryga,

Na bezprawia, na męczarnie.

W mściwą dłoń i t. d.

25. Marsz z r. 1831.

I.

Gdy naród do boju wystąpił z orężem

Panowie o czynszach radzili,

Gdy naród zawołał umrzem lub zwyciężym

Panowie w stolicach bawili.

O cześć wam panowie magnaci!

Za naszą niewolę, kajdany,

O cześć wam książęta, hrabiowie, prałaci

Za kraj nasz krwią bratnią zbryzgany.

II.

Armaty pod Stoczkiem zdobywała wiara
 Rękami czarnemi od pługą,
 Panowie w stolicy kurzyli cygara,
 Radzili o braciach z za Buga.

O cześć wam panowie i t. d.

III.

Wszak naszym był synem ów wieczny kunktator,
 Co wzbudzał przed wrogiem obawę,
 I wódz ten naczelny pobożny dyktator,
 I zdrajca co sprzedał Warszawę.

O cześć wam panowie i t. d.

IV.

Lecz kiedy wybije godzina powstania
 Magnatom lud ucztę zgotuje,
 Muzykę piękielną zaprosi do grania,
 A szlachta niech wtedy tańcuje.

O cześć wam panowie i t. d.

V.

Powstańcy nie znają wiedeńskich traktatów,
 Nie wchodzą w układy z carami
 Lecz biją Moskali, wieszają magnatów
 I mścić się umią stryczkami.

O cześć wam panowie i t. d.

---

26. Marsz strzelcow.

I.

Hej strzelecy wraz, nad nami orzeł biały,
 A przeciw nam śmiertelny stoi wróg.
 Wnet z naszych strzelb pioruny zagrzmią strzały
 A lotem kul kieruje zbawca Bóg!
 Więc gotuj broń i kule bij głęboko,
 O Ojców grób bagnetów poostrz stal,
 Na odgłos trąb twój sztuciec bierz na oko,
 Hej baczność, cel i w łeb lub w serce pal!
     Hej trąb, hej trąb!
     Strzelecka trąbko w dal;
     A kłuj! a rąb!
     I w łeb lub w serce pal.

II.

Wzrósł liściem bór, więc górą bracia strzelecy!
 Marsz, w rękę broń, a w piersiach święty żar
 Hej Moskwa tu! a nuż tu wisielecy,
 Od naszych kul nie schroni kniaź i car.
 Raz przecie już zabrzmiały trąbek dźwięki,
 Lśni polska broń, jak złotych kłosów fal,

Dziś splećmy łązy sióstr, matek i wdów jęki,
Hej baczność, cel i w łeb lub serce pal!

Hej trąb! Hej trąb!
Strzelecka trąbko w dal,
A kłuj, a rąb!
I w łeb lub w serce pal.

III.

Cheesz zdużyć nas, oszukać chcesz nas carze,
Plujem ci w twarz za morze twoich łask;
Amnestyą twą owiniem w nasze kule
Odpowiedź da huk armat, kurków trzask,
Do Azyi precz potomku Dżengishana
Tam naród twój, tam ziemia carskich gal,
Nie dla ciebie krwią ziemia nasza zlana,
Hej baczność, cel i w łeb lub w serce pal!

Hej trąb, hej trąb!
Strzelecka trąbko w dal,
A kłuj, a rąb!
I w łeb lub w serce pal!

IV.

Do Azyi precz tyranie, tam siej mordy,
Tam ziemia twa, tam panuj, tam twa śmierć,
Tu Polska jest, tu zginiesz i twe hordy,

Lub naród w pień wymorduj, wysiecz, zgnieć!
 O Boże nasz! O Matko z Jasnej góry!
 Wysłuchaj nas! niech korna łza i żal
 Przebłaga Cię! Niewoli zerwij sznury,
 Hej baczność, cel i w łeb lub serce pal.
     Hej trąb! Hej trąb!
     Strzelecka trąbko w dal,
     A kłuj, a rąb!
     I w łeb lub serce pal.

---

27. Pieśń wolnych strzelców.

Na odgłos narodu
 I wodza i brata
 Na burzę z zachodu
 Już dobądź bułata.
     Na koniu co w cwale
     Sokoli ma lot,
     I z bronią co w strzale
     Huczniejsza nad grzmot.
     Uderzmy, wybijmy.
 Wrogów, wrogów, wrogów, wrogów.

II.

Jak wesół, tak mężny
 Krwi Polak nie cheiwy;
 Jednością potężny,
 Wolnością szczęśliwy.

Czy kniazie wypędza,
 Czy kraj broni swój
 Krwi swej nie oszczędza,
 Gdzie idzie na bój.

Uderzmy, wybijmy
 Wrogów, wrogów, wrogów, wrogów!

III.

Czyj oręż jak gromem
 Gnał Moskali chmury,
 I czyj wstępem bojem
 Wziął Kremlina chmury?!

Hej, bracia, do bitwy —
 Tak idźmy, jak mur!
 Do Litwy, do Litwy,
 Do Wałdajskich gór!

Uderzmy, wybijmy,
 Wrogów, wrogów, wrogów, wrogów!

---

28. Warszawianka.

I.

Oto dziś dzień krwi i chwały,
 Oby dniem wskrzeszenia był.
 W tęczę Franków — orzeł biały
 Patrząc, lot swój w niebo wzbił.
 Słońcem lipca podniecany
 Woła na nas z górnych stron:
 „Powstań Polsko, skrusz kajdany,
 Dziś twój tryumf, albo zgon?
 Hej kto Polak, na bagnety
 Żyj swobodo! Polsko żyj!
 Takim hasłem cnej podniety,
 Trąbo nasza wrogom grzmij!

II.

Na koń woła kozak mściwy,
 Karcić bunty polskich rot;
 Bez Bałkanów są ich niwy,
 Wszystko zgniecie jeden lot!
 Stój! za Bałkan pierś ta stanie;
 Czar Wasz marzy płonny łup,

Z wrogów naszych nie zostanie
Na tej ziemi chyba trup!

Hej! kto Polak i t. d.

III.

Droga Polsko! dzieci twoje
Dziś szczęśliwych doszły chwil,
Od tych sławnych, gdy ich boje
Wieńczył Kremlin, Tybr i Nil,
Lat dwadzieścia nasze męże
Los po obcych grobach ciał,
Dziś, o Matko! kto poleże
Na twem łonie będzie spał!

Hej! kto Polak i t. d.

IV.

Wstań Kościuszko! ugodź w serca
Co litością mamie śmia;
Znałże litość ów morderca,
Który Pragę zalał krwią!
Niechaj krew tę krwią dziś płaci,
Niech nią zrosi grunt zły gość,
Laur męczeński naszych braci,
Bujniej po niej będziem rósć.

Hej, kto Polak i t. d.

V.

Tocz Polaku bój zacięty ;
 Uleż musi dumny car,
 Pokaż jemu pierścień święty,
 Niculekłych Polek dar
 Niech to godło ślubów drogich,
 Wrogom naszym wróży grób,
 Niech krwią zlane w bojach srogich,
 Nasz z wolnością świadczy ślub.
 Hej, kto Polak i t. d.

VI.

O, Francuzi ! czyż bez ceny
 Rany nasze dla was są,
 Z pod Marengo, Wagram, Jeny,
 Drezna, Lipska, Waterloo,
 Świat nas zdradzał — my dotrwali,
 Śmierć czy tryumf — my gdzie wy.
 Bracia, my wam krew dawali,
 Dziś wy dla nas nie — prócz łyzy.
 Hej, kto Polak i t. d.

VII.

Wy przynajmniej, coście logli
 W obcych krajach za kraj swój ;

Bracia nasi z grobów zbiegli!
 Błogosławcie bratni bój.
 Lub zwyciężym, lub gotowi
 Z trupów naszych tamę wznieść,
 By krok spóźnić olbrzymowi,
 Co chce światu pęta nieść.
 Hej, kto Polak i t. d.

VIII.

Grzmijcie bębny, ryczcie działa,
 Dalej dzieci w gęsty szyk!
 Wiedzie hufce wolność, chwała.
 Tryumf błyska w ostrzu pik.
 Leć nasz Orle w górnym pędzie,
 Sławie, Polsce, światu służ!
 Kto przeżyje wolnym będzie,
 Kto umiera, wolnym już!
 Hej, kto Polak i t. d.

---

29. Marsz Mierosławskiego.

I.

Do broni ludy powstańmy wraz
 I bratnią sobie podajmy dłoń,

Zetrzeć tyranów nadszedł już czas
 Wieńcem wolności ozdóbmy skroń!
 Hasłem do boju wolność i lud
 Do broni, do broni, uderzmy wraz!
 Zwalczyć tyranów wszak to nie cud
 Do broni, do broni, już nadszedł czas!

II.

Precz z tytułami! książę i pan,
 Zetrzyjmy ślady haniebnych lat;
 Jeden Bóg, wiara i jeden stan,
 I jedno miano: bliźni i brat.
 Niechaj tyranów zaginie ród,
 Do broni, do broni, powstańmy wraz!
 Niech mądre prawa stanowi lud,
 Do broni, do broni, już nadszedł czas!

III.

Miliony ludów wołają krwi,
 Tych, co nam tyle zrzadzili zrad;
 By zetrzeć zemstę, co w sercach tkwi,
 Więc irzeba ofiar, więc wyrok padł.
 Hasłem do boju: wolność i lud,

Do broni, do broni, powstańmy wraz!
 Zwalczyć tyranów wszak to nie cud,
 Do broni, do broni, już nadszedł czas!

IV.

Tych, co Sekwany kosztują wód,
 I tych co Wisły zalegli brzeg,
 I tam z nad Newy nieszczęsny lud
 Niech dziewiętnasty zjednoczy wiek.
 Wszakżeśmy bracia, jeden nasz Bóg,
 Do broni, do broni, powstańmy wraz!
 I jedna wiara i jeden wróg,
 Do broni, do broni, już nadszedł czas!

---

30. Marsz Langiewicza.

I.

Co to za gwar?
 Wesoły car!
 Bo mu margraf projekt podał
 Jak ugasić żar!

Dalej carze, ruszaj w tany,
 Już nowe brzęczą kajdany,
 Nowe świszczą baty, knuty,
 Świeża płynie krew,
 Świeża płynie krew!

II.

Stój carze, stój,
 Nie ustał bój,
 Jeszcze Marjan jest w obozie
 Słysząc polskie: tuj!
 Póki jeden Polak żyje,
 Póki jedno serce bije,
 Dotąd musisz czuwać carze
 I na czatach stać —
 I zemsty się bać!

III.

Lecz przyjdzie czas —
 Że będziesz nasz —
 Zamienim berło w kajdany
 I w konopny pas!
 Będziesz na nim dyndał carze,
 A wraz z tobą dygnitarze,

My pod wami potańcujem,
 To życie dla nas —
 To zemsta dla nas!

---

31. Marsz Czachowskiego.

I.

Wrony konik w lot biega,
 Głos się wodza rozlega —
 W las!

II.

Wtem z za boru zniętacka
 Błysła czapka kozacka —
 Tuż!

III.

Sunie wiara za niemi,
 Bo któż w Polskiej dziś ziemi
 Tchórz.

IV.

Błysnął ostrzem swej szabli,
 Bracia wiara czas nagli —
 Czas.

V.

I wykrzyknął: Do broni!
 Bo już Moskal tuż goni —
 Nas.

VI.

I wykrzyknął w zapale!
 Kto ucieka w łeb wałę —
 Sam.

VII.

Co wystrzeli, to pali
 Z konia Moskal się wali —
 Zbój.

VIII.

Hej, Czachowski, tobie cześć,
 Kraj rodzinny musi nieść —
 Twój.

IX.

Cześć i młodziej twej braci,
 Co za wolność krew traci —
 Krew,

X.

A o głodzie na mrozie,
 Nuci wiara w obozie —
 Śpiew :

XI.

Hej skowronek już śpiewa,
 Rozkwitną się wnet drzewa —
 Wnet.

XII.

Bierzwa kosy ze stali
 Wypędziwa Moskali —
 Het!

XIII.

Niech bezcena ta tłuszczą
 Nasz czempredziej opuszcza
 Kraj.

XIV.

Wszakże mamy rycerzy,
 Niechaj tylko uderzy —
 Wróg.

XV.

A zaraz się rozprószy
 Pod naciskiem Junoszy —
 Wróg.

XVI.

Czachowski z swym oddziałem,
 Jeziorański z zapałem —
 Tuż.

XVII.

Jenerał Bosak przywali,
 Wypędzimy Moskali —
 Het!

XVIII.

Pan Maryan z garstką sił
 Całe rotę w skok, lot bił —
 Wraz.

32. Hymn narodowy.

I.

Boże coś Polskę przez tak długie wieki
 Otaczał blaskiem potęgi i chwały,
 Coś ją zasłaniał tarczą swej opieki
 Od nieszczęść, które przygnębić ją miały.
 Przed Twoe ołtarze zanosim błaganie
 Ojczyznę, wolność racz nam wrócić Panie!

II.

Ty, któryś potem tknięty jej upadkiem,
 Walczących wspierał za najświętszą sprawę,
 A chcąc świat cały mieć ich męstwa świadkiem
 W nieszczęściach samych pomnażał jej sławę.
 Przed Twoe ołtarze i t. d.

III.

Wróc nowej Polsce świetność starożytną!
 Użyźniaj pola, spustoszałe łąny,
 Niech szczęście, pokój na nowo zakwitną,
 Przestań nas karać Boże zagniewany.
 Przed Twoe ołtarze i t. d.

IV.

Niedawność wolność zabrał z polskiej ziemi,
 A już krwi naszej popłynęły rzeki,
 O jakże musi być okropnie z tymi,
 Którzy Ojczyznę utracą na wieki.

Przed Twe ołtarze i t. d.

V.

Boże, którego ramię sprawiedliwe,
 Żelazne berła władców świata kruszy,
 Skarę naszych wrogów zamiary szkodliwe,
 Obudź nadzieję w biednej naszej duszy.

Przed Twe ołtarze i t. d.

VI.

Boże najświętszy! przez Chrystusa rany,
 Świeć wiekuiście nad braćmi zmarłymi,
 Spójrz na lud Twój niewolą znękany,
 Przyjmij ofiary z synów polskiej ziemi.

Przed Twe ołtarze i t. d.

VII.

Boże najświętrzy! od którego woli,
 Istnienie świata całego zależy,

Wyrwij lud polski z tyranów niewoli,
 Wspieraj szlachetne zamiary młodzieży.
 Przed Twoe ołtarze i t. d.

VIII.

Boże najświętszy! przez Twoe wielkie cudy,
 Oddalaj od nas klęski, mordy boju
 Połącz wolności węzłem Twoje ludy,
 Pod jedno berło anioła pokoju.
 Przed Twoe ołtarze i t. d.

IX.

Gdy naród polski dzisiaj we łzach tonie,
 Za naszych braci poległych błagamy,
 Gdy ich męczeństwy uwieńczone skronie,
 Nam do wolności otworzyły bramy.
 Przed Twoe ołtarze i t. d.

X.

Jedno Twoe słowo, ziemskich władców Panie,
 Z prochów nas znowu podnieść będzie zdolne,
 A gdy zasłużym na Twoe ukaranie
 Obróć nas w prochy, ale w prochy wolne.
 Przed Twoe ołtarze i t. d.

---

33. Chorał.

I.

Z dymem pożarów, z kurzem krwi bratniej
 Do Ciebie Panie bije ten głos,
 Skarga to straszna, jęk to ostatni,
 Od takich modłów bieleje włos.
 My już bez skargi nie znamy śpiewu,
 Wieniec cierniowy wrósł w naszą skroń,
 Wiecznie jak pomnik Twojego gniewu
 Sterczy ku Tobie błagalna dłoń.

II.

Ileż to razy Tyś nas nie smagał
 A my nie zmyci ze świeżych ran,
 Znowu wołamy: „On się przebłagał
 Bo On nasz Ojciec, bo On nasz Pan“.
 I znów powstajem w ufności szerszi,
 A za Twą wolą zgniata nas wróg,
 I śmiech nam rzuca, jak głaz na piersi:
 „A gdzie Wasz Ojciec, a gdzież Wasz Bóg“.

III.

I patrzym w niebo, czy z jego szczytu
 Sto słońce nie spadnie wrogom na znak.

Cicho i cicho... pośród błękitu
 Jak dawniej buja swobodnie ptak.
 Owoż w zwątpienia strasznej rozterce,
 Nim naszą wiarę ocucim znów,
 Bluźnią Ci usta, choć płacze serce,
 Sądź nas po sercu, nie według słów!

IV.

O Panie! Panie! ze zgrozą świata
 Okropne dzieje przyniósł nam czas,
 Syn zabił ojca, brat zabił brata,
 Mnóstwo Kainów jest pośród nas.
 Ależ o Panie! oni niewinni,
 Choć naszą przyszłość cofnęli wstecz,
 Ilni szatani byli tam czynni,
 O! rękę karaj, nie ślepy miecz!

V.

Patrz, my w nieszczęściu zawsze jednacy,
 Na Twoje łono, do Twoich gwiazd,
 Modlitwą płyniem jak senni ptacy,
 Co lecą spocząć wśród własnych gniazd.
 Osłoń nas, osłoń ojcowską dłonią,
 Daj nam widzenie przyszłych Twych łask,

Niech kwiat męczeński uśpi nas wonią,
 Niech nas niebieski otoczy blask!

VI.

I z archaniołem Twoim na czele,
 Pójdziemy wszyscy na straszny bój,
 I na drgającym szatana ciele
 Zatkniemy sztandar zwycięski Twój!
 Zbłąkanym braciom otworzym serca,
 Winę ich zmyje wolności chrzest,
 Wtenczas usłyszysz podły bluźnierca
 Odpowiedź naszą: Bóg był i jest!

K. Ujejski.

34. Boże Ojczy!

I.

Boże Ojczy Twoje dzieci
 Płaczą, żebrzą lepszej doli,
 Rok po roku marnie leci
 My w niewoli, my w niewoli.

II

Słowa twoje nas stworzyły,
 Każdy włos nasz policzony,
 Boże! policz te mogiły,
 Te płaczące matki, żony.

III.

My już tyle krwi przelali,
 Że nią zmyte ojców grzechy,
 My już tyle łez wylali,
 Że nie stanie łez pociechy.

IV.

Boże! Patrz my na kolana
 Ścielem ci się dziś w pokorze!
 Polska łzami krwią zalana —
 Krwią i łzami: wskrześ ją Boże!

35. Cześć polskiej ziemi.

I.

Cześć polskiej ziemi, cześć
Ojczyźnie naszej cześć!

Cześć Polsce cześć!

Kto się jej synem zwie,
W kim polska dusza wre
Niech stanie w grono te
Pieśń chwały wznieść!

II.

Nie zawsze jarzma srom
Uciskał Chrobrych dom,
Był lepszy wiek!

Nie zawsze lew ten spał,
Trzy berła w ręku miał,
Tysięczne kleski siał,
Nim w boju uległ!

III.

Nie zawsze obey lud,
Bój z naszą hańbą wiódł,
Wśród naszych ścian.

I Polak w Moskwie był,
 I on był groźnym z sił
 I przed nim czołem bił
 Dzisiejszy pan!

IV.

Nie chełp się wrogu nasz,
 Że nas w swem ręku masz,
 Jak jeńców swych;
 Do bram Zamościa bież,
 Gostyńskich spytaj wież,
 Niech rzekną jeśli chcesz,
 Kto siedział w nich.

V.

Złyś carze obrał dach.
 Gdzie mieszkał stary Lach,
 Zły ten dom wasz;
 Tu nigdy nie był Rus,
 Lecz gdzie zwałony stos,
 Dominikańskich gruz,
 Tam tron jest wasz.

VI.

Dwugłowy carów znak
 I nasz wolności ptak,
     Źle z sobą współ;
 Naszego noc ta émi,
 Wasz zaś przed światłem drży;
 Kto spoił związek zły,
     Sam wpadnie w dół.

VII.

Chcesz Niemcze zniemczyć nas,
 Chcesz by z innymi wraz
     Duch Polski zgasł?
 Wszakże winienié nam,
 Że nie sturczałeś sam;
 Wszak byt wiedeńskich bram
     Trwa dotychczas.

VIII.

Zły płodzie obcych zrad
 Coś pierwszy skłonił świat
     Rozszarpać nas;
 Nie długo będziesz rósł,

Wiesz jaki zbrodni los,
I w ciebie zemsty cios,
Paść musi raz!

IX.

Odzyskać trzeba cześć,
Kościuszki szablę wznieść,
Na wrogów zgon.
Bracia! przysiężmy raz
Że wolim zginąć wraz
Niż cierpieć pośród nas
Ten obey tron!

---

36. Pieśń katorżników.

I.

Niedbam jaka spadnie kara,
Mina, Sybir, czy kajdany,
Zawsze ja wierny poddany
Pracować będę dla cara.

II.

W minach kując kruszec młotem,
Pomyślę, ta mina szara,

To żelazo — z niego potem
Zrobi ktoś topór na cara.

III.

Gdy będę na posieleniu
Pojmę córeczkę tatarą,
Może w mojem pokoleniu
Zrodzi się Palen na cara.

IV.

Gdy w koloniach osiędę,
Ogród zorzę, grzedy skopię,
A na nich co rok siać będę
Same lny, same konopie.

V.

Z konopi kto zrobi nici!
Srebrem owita nić szara,
Może się kiedyś poszczyci,
Że będzie szarfą dla cara.

A. Mickiewicz.

---

37. Stańmy Bracia wraz.

I.

Stańmy bracia wraz
 Ilu jest tu nas,
 Stańmy bracia wraz
 Ilu jest tu nas!
 Zróbmy przyjacielskie koło
 I zanuemy pieśń wesoło
 Póki mamy czas.

II.

Czego płaczesz hej!
 Śmieję się bracie, śmieję :
 Choć jesteśmy wszyscy w kozie
 Tu nam dobrze jak w obozie,
 Maliniaka lej !

III.

Jeszcze dobrze to,
 Że koledzy są,
 Lepiej zawsze żyć w niewoli,
 Niż osobno w szczęsnej doli,
 Śmiejęmy się ho, ho !

IV.

A więc lepiej wraz,
 Niech los pędzi nas!
 Chętnie pójdziem nieba świadki,
 Do Kaukazu, do Kamezatki,
 Byle tylko wraz.

V.

Pałasz polski bił,
 Tłum moskiewskich sił;
 Piaski nasze krwią przesiąkły,
 Dźgał nasz bagnet nieulekły,
 Bo duch męski żył.

VI.

Pomnij bracie mój,
 Ów grochowski bój.
 Czy widziałeś strach Moskali,
 Jak przed nami uciekali
 Jak ich padał rój!

VII.

Pomnisz Stoczek, Nur,
 Okuniewski bór?

Pomnisz Kuflów, Białołękę,
Wawer, Dęby, Ostrołękę,
Gdzie działał ryczał chór.

VIII.

Tam się Polak bił
Garstką własnych sił;
Za cóż bił się? Za Ojczyznę,
I za Ojców swych spuściznę,
A wróg w ziemi gnił.

IX.

Za cóż teraz my,
Lejem rzewne łzy!
Jakież nas zwalczyły cuda,
Duma, zdrada i obłuda,
I los wiecznie zły!

X.

Lecz nie płaczmy, nie,
Skończy się to złe:
Jeszcze siedziem znów na szkapy
I rozpędzim te kacapy
I odbierzem swe.

Fr. Kowalski.

38. Polonez Kościuszki.

I.

Patrz Kościuszko na nas z nieba
 Jak w krwi wrogów będziemy brodzić
 Twego miecza nam potrzeba
 By ojczyznę oswobodzić
 Wolność droga w białej szacie
 Złotem skrzydłem w górę leci
 Na jej czole, patrzaj bracie
 Jak swobody gwiazdka świeci
     Oto jest wolności śpiew
     My za nią przelejem krew.

II.

Kto powiedział, że Moskale
 Są to bracia nas Lechitów,
 Temu pierwszy w łeb wypalę,
 Przed kościołem Karmelitów.
 Kto nie uczuł w gnuśnym bycie,
 Naszych kajdan, praw zniewagi,
 To jak zdrajcy wydrę życie,
 Na niemszczonych kościach Pragi.
     Oto jest wolności śpiew
     My za nią przelejem krew.

III.

Z naszym duchem i orężem
 Polak ziemię oswobodzi;
 Zdrajca pierzchnie, my zwyciężym,
 Bo Chłopicki nam przewodzi.
 Tylko razem tylko w zgodzie,
 A powstańcom będziemy wzorem,
 Wszak Dyktator przy narodzie,
 Cały naród z Dyktatorem!
 Oto jest wolności śpiew
 My za nią przelejem krew!

Rajnold Suchodolski.

---

39. Marsz Chłopickiego.

I.

Nasz Chłopicki wojak dzielny, śmiały
 Powiedzie naszych zuchów w pole zwycięstw,
 [chwały
 Huk armat, szczęk pałaszy,
 Zaborców odestraszy
 Hej bracia w Imię Boże
 Bóg nam dopomoże.

II.

Nieraz Polak walczył, płoszył, gromił,
Ale na obce on się nigdy nie łakomił!

Poniszczyć wrogów roty,
To polskich synów cnoty;
Hej bracia, w imię Boże!
Bóg nam dopomoże.

III.

Dalej bracia walczmy, dzielnie, śmiało,
Chłopicki skończy walkę dla narodu z chwałą

Tnie chwacko tęga kosa
Nią wrogom utrzem nosa,
Hej bracia, w imię Boże!
Bóg nam dopomoże.

IV.

Hej rodacy dalej! hura! hura!
Na dumnych wrogach naszych niechaj zadrży
[skóra

W pień wrogów wybijemy
I w miazgę rozetrzemy
Hej bracia, w imię Boże!
Bóg nam dopomoże!

---

40. Mazur Dwernickiego.

I.

Grzmią pod Stoczkiem armaty
Błyszcza białe rabaty
A Dwernicki na przodzie
Na Moskala sam jedzie
Hej za lance chłopacy
Czego będziemy tu stali
Tam się biją rodacy
A myż będziemy patrzali.

II.

Chodźwa trzepać Moskala,
Bo dziś Polska powstała,
Niech nam Polski nie kała,
Hej zabierzwa mu działa!
I zerwali się razem,
Posterunek rzucili,
Nie wołani rozkazem,
Na batalią przybyli.

III.

— Cóż tu słychać, ułanie?
 Pyta jeden z nich żwawo,
 — Kropią naszych mospanie
 Słońce zaszło dziś krwawo!
 — Ejże kropią mówicie?
 — Jakże kropić nie mają
 Kiedy wy tu stoicie
 A wej oni strzelają!

IV.

— Wszak to działa nie dziwo?
 Wszak to blisko? — Wiarusy!
 Hej na działa — a żywo!
 Dalej naprzód Krakusy!
 I krzyknęli wraz: „Hurra!“
 Właśnie gdy wróg nacierał;
 — Co tam leci za chmura?
 Pyta sztabu jenerał!

V.

— Jenerale, Krakusy
 Znać swą pocztę rzucili, —
 Oszaleli wiarusy,
 Bez rozkazu ruszyli.

— A to czyste waryaty,
 Patrz, jak lecą po roli!
 Patrz, jak wiercą granaty!
 Nie daruję swawoli!

VI.

Lecz gdy wódz się tak gniewa
 Groźnie patrzy dokoła;
 Ktoś od walki przybywa
 I z daleka już woła:
 — „Jenerale! to chwaty!
 Od lewego tam skrzydła,
 Wiodą cztery armaty.
 I Moskali jak bydła!“

VII.

Lecą, lecą wzdłuż błonia,
 Grzmią krakowskie kopyta;
 A Dwernicki spiął konia,
 I z okrzykiem ich wita:
 — „Dzielnieście się spisali!
 Zawsze Polak tak bije!
 A krakusy wołali:
 — „Nasza Polska żyje!“

41. Śpiew z mogiły.

I.

Leci liście z drzewa,
Co wyrosło wolne,
Nad mogiłą śpiewa
Jakieś ptaszę polne:
Nie było, nie było
Polsko dobra tobie,
Wszystko się prześniło
A twa dziatwa w grobie.

II.

Popalone miasta,
Spustoszone sioła,
A w polu niewiasta
Zawodzi dokoła;
Wszyscy poszli z domu,
Wzięli z sobą kosy,
Robić niema komu,
Giną w polu kłosy.

III.

Kiedy pod Warszawą
 Działa się zbierała,
 Zdało się, że z sławą
 Wróci Polska cała,
 Bili zimę cała,
 Bili się przez lato,
 A w jesieni za to
 I dziatwy nie stało.

IV.

Skończyły się boje
 Ale próżna praca,
 Bo w dziedziny swoje
 Nikt z braci nie wraca;
 Jednych ziemia gniecie,
 A drudzy w niewoli,
 A inni po świecie
 Bez chaty bez roli.

V.

Ni pomocy z nieba,
 Ani z ludzkiej ręki,

Pusto leży gleba,
 Darmo kwiatów wdzięki.
 O! biedna kraino!
 Gdyby ci rodacy,
 Co za ciebie giną,
 Wzięli się do pracy. —

VI.

I po garsce ziemi
 Z Ojczyzny zabrali,
 Jużby dłońmi swemi
 Polskę usypali: —
 Bo wybić się siłą,
 Ani daj nam Boże!
 Gdy wrogów przybyło,
 A nikt nie pomoże!

W. Pol.

42. Pieśń Filaretów.

I.

Precz, precz od nas smutek wszelki,
 Zapal fajki, staw butelki

Niech wesoły z przyjaciół
Słodko mija czas.

II.

Cóż pomoże narzekanie?
Co się stało — nie odstanie,
Dobrym wszędzie
Dobrze będzie,
A złym wszędzie kwas.

III.

Niech fortuna w zmianach chyża,
Tych wywyższa, tych poniża,
Kto pocziwy,
Ten szczęśliwy,
Nie dba o jej grot.

IV.

Jeszcze słońce nam poświeci,
Wiwat bracia Filareci!
Których męski
Umysł kłęski
Umiał znieść dla cnót.

V.

Hej — no ty panie marszałku,
 Daj nam ciasta po kawałku,
     A ty Bachu,
     Miły Stachu,
     Pełne szklanki lej!

VI.

Dalej, Kułakowski, dalej!
 Niechaj czara krąży w sali
     Człęk pijany,
     Losu zmiany
     Umie znosić lżej.

VII.

Gdy poczciwość w świecie znana,
 Któż poczciwszy jest nad Zana?
     Więc panowie,
     Jego zdrowie!
     Wiwat Tomasz Zau.

VIII.

Gdy uwielbień godna cnota,
 Któż godniejszy nad Czeczota?

Więc panowie,
 Jego zdrowie!
 Wiwat Cieczot Jan!

IX.

Pijmy zdrowie Mickiewicza,
 On nam słodkich chwil użycza,
 Wszelkie troski
 Koi boski
 Jego lutni dźwięk!

X.

Hej panowie! w górę szklanki!
 Każdy zdrowie swej kochanki
 Biedne chłopcy,
 Którym obey
 Jest miłości wdzięk.

XI.

Poczekajcie, jeszcze, proszę,
 Jeszcze jeden toast wznoszę;
 W górę czasze!
 Zdrowie nasze!
 Wiwat mnie i wam!

XII.

A gdy czara wypróżniona,
 I od czczości wena kona,
     Lepiej będę
     Wicść gawędę,
 Wierszom krzyżyk dam!

A. E. Odyniec.

---

43. Bartosz Głowacki.

I.

Hej tam w karczynie za stołem
 Siadł przy dzbanie Jan Stary ;
 Otoczyli go kołem,
 On tak mówił do wiary:
 „Ja mówiłem wam nieraz,
 Że dziś zuchów już mało ;
 Wiara, bracia, źle teraz,
 Dawniej lepiej bywało !

II.

Za mych czasów to sływał
 Kum Bartłomiej Głowacki;
 Od moskali on zginął —
 Oj to Krakus był gracki!
 Bo czy w karczynie, czy w domu.
 Czy to taniec, wesele,
 Nie dał bruździć nikomu,
 Wszędzie sam był na czele.

III.

Jak na wroga zwołali
 Wiarę z naszych powiatów,
 Myśmy bili Moskali
 Bez pomocy magnatów.
 Po szeregach jaśniały,
 Karazye, czapeczki,
 Do każdego się śmiały,
 Kieby łanie dziewczeczki. —

IV.

A Bartosz nad wszystkimi
 Jaśniał jak dąb wspaniały,
 Bo w krakowskiej też ziemi

Nikt nie dorósł mu chwały:
 Raz pamiętam z wieczora
 W Racławicach stoimy:
 W tem coś miga z za bora,
 Ot Moskali widzimy.

V.

Jak Kościuszko ich zoczył,
 Kazał bębnić na bitwę;
 Wtem Głowacki poskoczył,
 A miał kosę jak brzytwę.
 Hań za borem harmaty
 Bronił oddział kozacki.
 „Poczekajta psubraty!“
 Krzyknął Bartosz Głowacki.

VI.

Jak wziął machać, wywijać,
 My też obces na wrogi,
 Dalej ranić, zabijać,
 Aż moskale het w nogi!
 Het przez rowy, przepaście,
 Uciekali jak wścickli:
 Myśmy harmat dwanaście
 Do Kościuszki przywlekli!

VII.

Jak się zeszedli wodzowie,
To Bartosza witali,
I pili jego zdrowie
I serdecznie ściskali.
Ja mówiłem wam nieraz,
Że dziś zuchów już mało;
Wiara bracia, źle teraz,
Dawniej lepiej bywało!

VIII.

Gdy to wyrzekł Jan stary,
Zapał w oczach mu błysnął,
Wspomniał sobie wiek jary,
Starą kosę uścisnął.
Młodzież kubki nalała,
Wychyliła je duszkiem;
„Oto zuchy!“ — krzyczała,
„Nasz Głowacki z Kościuszkiem!“

---

44. Straż nad Wisłą.

O święty kraju nasz
 Nie damy cię na łup,
 Nad Wisłą czuwa straż,
 Zwycięstwo albo grób!
 Świecie, wszak męki, łzy,
 I polskie boje znasz,
 Choć tak potężnyś Ty,
 Nad Wisłą czuwa straż!
 O, Boże, z tronu gwiazd,
 Dzień wolny dać nam każ!
 W obronie naszych gniazd,
 Nad Wisłą czuwa straż!

---

45. Marsz ćwiczebny sokoli.

I.

Ojczyznę naszą za dawnych lat
 Gdy w swej opiece miał dobry Bóg
 Cały ja wtedy podziwiał świat
 I kornie przed Nią bił czołem wróg.

Chwile świetności
 Złotej wolności
 Szczęścia, swobody przeminął czas!
 Matka w niewoli
 W ciężkiej niedoli
 O pomoc, ratunek dziś błaga nas!

II.

Kto ku Ojczyźnie miłością telnie
 Chce jej zgotować szczęśliwy los
 Kto tej Ojczyzny synem się zwie
 Chce pieśń wolności zamienić w głos:
 Niech przed Sokołem
 Uderzy czołem.
 W zwartym szeregu wstanie wśród nas!
 My pełni męstwa
 Pewni zwycięstwa
 Do pracy, do pracy łączmy się wraz!

III.

Hej! w górę serca i w niebo wzrok!
 Ty Boże szczęściu drogę nam ściel.
 Naprzód, a naprzód, wstecz ani krok
 To hasło nasze — to nasz jest cel!

Pracą, jednością,
 Bratnią miłością
 Zadziwim kiedyś hen cały świat!
 Siłą potężni,
 Dźwigniem się mężni,
 I wrócim Ojczyźnie blask dawnych lat.

I. N.

---

46 Marsz Sokołów stryjskich.

Stryjski Sokole, zbudźże się do lotu,
 Nad miasto nasze wleć wysoko,
 Niech skrzydeł Twoich potęga polotu,
 Marzenia szczytne niech zamieni w czyn!
 Bracia druchy! hej! do pracy,
 Zabierzmy się wraz
 Dzielnie, krzepko, hej wraz!
 A owoc pracy naszej
 Wszakże czas!

Razem więc, niech ramię w ramię
 Druh przy druhu każdy stanie

Żadna praca, żaden trud, nas
 Nicch nie straszy!

A pokażem światu wszemu,
 Hej pokażem to każdemu,
 Że jest w zdrowem ciele,
 Zawsze zdrowy duch!

Starkiewicz.

47. Marsz Sokoli.

(II.)

I.

Hej kto zabawę lubi i ruch
 Niech spieszy w sokole koło
 Bo każdy Sokół to chwyt i zuch
 Lubi się bawić wesoło.

Więc gdy ci troska pokryje czoło
 I smutek w sercu cięży jak gład
 Spiesz wtedy bracie w sokole koło
 A wszystkie smutki pierzechną wraz.

II.

Szczery serdeczny każdy tu druh
 Wesoła pieśń swobodnie brzmi
 Przyjazny, ciepły wieje tu duch
 I o lepszej przyszłości dusza śni.

Gdy miły bracie wśród tego świata
 Zaznasz nieszczęsnej doli złęj
 W Sokole znajdziesz szczerego brata
 Pocięchę znajdziesz dla duszy twej!

III.

Gdzie zdrowe ciało tam silny duch
 Nie łatwo złamiesz tam wolę
 Precz więc z gnuśnością, życie i ruch
 Niechaj panują w tem kole.

Też się za młodu, wzmacniaj swe ciało
 I trud sokoli rad z nami dziel
 A burzom życia czoło staw śmiało
 To nasze hasło, to nasz cel.

48. Marsz ćwiczebny

na III. Zlot Sokolstwa polskiego w Krakowie.

I.

Spółem druhowie naprzód a śmiało
 Do wspólnych celów zdążajmy wraz
 Gnuśnicę beczynnie nam nie przystało
 Bo całej Polski nadzieja w nas.

Na trudy, znoje,

Na życia boje

Kropmy się bracia za młodu.

W kim silne ciało

W bój idzie śmiało

Ten chlubą swego narodu.

II.

Kto żyw niech spieszy w sokole koło

Komu zabawa miła i ruch

Tu bracie jest szczerza, gwar i wesoło,

Szczery, serdeczny wieje tu duch.

Niechaj się szerzy

Zastęp szermierzy

W miliony rośnie w tem kole.

Zapał i męstwo,
 Bóg i zwycięstwo
 To nasze hasła sokole.

III.

Roztocz „Sokole“ skrzydła szeroko
 Obląć dokoła hen cały świat
 Wzleć ponad polską ziemię wysoko
 I bądź zwiastunem minionych lat.
 Wskrześ serca ludzi
 Niechaj się budzi
 Zapał dla świętej cnej sprawy
 W bratniej miłości,
 W zgodzie jedności,
 Prowadź zastępy do sławy.

IV.

Bracia Sokole! razem a światło
 Do wspólnych celów rozbudźmy lud
 Ojczyznę naszą zadziwim całą
 Nie będzie marna praca ni trud,
 Wspólnej obronie
 Połączmy dłonie
 Silni na duchu obrońce:

Bóg kiedyś zbawi,
 Pobłogosławi
 Wolności błysnie nam słońce!

Ignacy Nowicki.

49. Do Krakowa na Złot!

Marsz Sokołów Bukowińskich.

Witajcie, bracia z ojczystej krainy!
 Idzie do Was dziatwa, dziatwa z Bukowiny,
 Działwa to sokoła, żadnych nie zna tam,
 Na ojczystą idzie ziemię. Pokłon Wam!

Jak ongi Feniks ponad popioły,
 Tak my z dalekich i obcych stron
 Do odrodzenia lecim Sokoły:
 Czołem ojczyźnie a wrogom szpon!

Miłość przynosim Wam w tej piosence
 I pozdrowienie z granicznych twierdz:
 Bracia Sokoły, podajcie ręce.
 Serca ogrzejcie nam u swych serc!

Bo my idziemy ze stron kresowych,
Gdzie walka życiem; wszak spojrzeć dość:
Relikwie niesiem z ziem Olbrachtowych,
Jego rycerzy my z kości kość,

Jak tęskny zóraw, jako wędrowiec,
Na Wawel lot my kierujem swój,
Piers o Kościuszki otrzeć grobowiec
I ducha skrzepić na dalszy bój!

Witajcie bracia z ojczyściej krainy!
Idzie do Was dziatwa, dziatwa z Bukowiny,
Dziatwa to Sokoła, żadnych nie zna tam,
Na Ojczystą idzie ziemię! Pokłon Wam!

Klemens Kolakowski.

PIEŚNI SŁOWIAŃSKIE.

1. Marsz Sokołów českých.

Muzyka Fr. J. Pelza.

I.

Lvi silou vzletem Sokolim
Ku předu kracejme
A drahé vlasti v obeti
Své sily snasejme.
A byt' i cesta daleka',
Ta Sokolika neleka,
Jen mužne, statne ku předu,
Vzdyt' draha vlast ceka!

II.

Vlast' mati az nas zavola',
Co verne ditky sve,
Tu mocua paze Sokola
Zle skoudce v souboj zve!

Toz blaha bude nase slast',
 Za obet' svouj i zivot klast,
 To svate heslo Sokola:
 Za narod, drahou vlast'.

III.

Jen bratri, silou hrdinnou
 Svou hajme vlast' i rec.
 To chloubou bud' nam jedinou
 A pro ni spejme v sec.
 A potom teprv v spasny den
 Nain vzejde krasny, zlaty sen,
 Pak sluncem jasnym bude plat
 Nam povzdy volnost jen.

Kde domov muj.

I.

Kde domov muj?!
 Kde vlast' moja?
 Voda huci po lucinach,
 Bory sumi po skalinach,

V sade stkvi se jara kvet
 Zemsky raj to na pohled;
 A to je ta krasna zeme
 Zeme ceska domov muj!

II.

Kde domov muj?!
 Kde vlast moja?
 Znete w kraji bohumilem
 Tiche duse v tele cilem,
 Jasnou mysl, znik a zdar,
 A tu silu, vzdornu zmar:
 To je Cehu slavne pleme —
 Mezi Cechy — domov muj!

III.

Kde domov muj?!
 Kde vlast moja?
 Svatopluka hrad kde stoji,
 Hana s Moravou se poji,
 Jaroslav kde sweta rek
 Porazil Tatarou vztek:
 A to je ta krasna zeme —
 Zem' morawska' — domov muj!

IV.

Kde domov muj?!
 Kde vlast moja?
 Od Pradeka k Lyse' hore,
 Ostrava kde plyne k Odre,
 Opavenka vevodi,
 Dobry' lid kde se rodi:
 To je Slezu krasna zeme
 Zeme slezska — domov muj!

V.

Kde domov muj?
 Kde vlast moja?
 Tam kde z Tater stitu snežnych,
 Rine Vah se v proudech neznych,
 Z pevu plu jest luh i haj,
 Jakych ne zna jiný kraj.
 Slovaku to krasna zeme —
 Slovenska zem' — domov muj!

I. K. Tyl.

Gdzie domek mój ?

I.

Gdzie domek mój ?

Gdzie domek mój ?

Woda huczy tam po błoniach,
 Bory szumią po gór skroniach,
 W sadach wiosny lśni się kwiat
 Tam w tej ziemi rajski świat
 Tam w tej pięknej polskiej ziemi
 Tam w tej ziemi domek mój !

II.

Gdzie domek mój ?

Gdzie domek mój ?

Znacie w kraju przyjaciele
 Ludzkie serca w polskim ciele,
 Gdzie myśl jawna, szczęścia zdrój
 Tam duch łamie wszelki bój
 Tam to właśnie polskie plemię
 Tam w tej ziemi domek mój.

III.

Tam pośród pól

Domeczek mój

Tam wśród równin pięknych gai
 Wśród bogatych plonów fali
 Tych bogatych polskich niw
 Tam mnie wabił ptasząt śpiew
 Tam rodzinna moja ziemia
 Ku tej ziemi serce wre.

IV.

Ach domku mój!
 Ty łez mych zdrój!
 Próżno wzdycham i łzy ronię
 A w nadziei życie trwonię
 Ciebie ujrzeć byłby cud
 Do powrotu nie znam dróg
 I tylko z brzaskiem promienia
 Marzę gdzie ma polska ziemia
 Gdzie ma ziemia domek mój.

Hej Slovane.

I.

Hej Slowané jeste naso
 Slovanska rec zije,

Pokud nase veone srdce,
 Pro nas narod bije.
 Zije, zije duch slovansky,
 Bude zit na veky;
 Hrom a peklo! marné vase
 Proti nam jsou vzteky.

II.

Jazyka dar sveril nam Buh,
 Buh nas hromovladny,
 Ne smi nam ho tedy vyrvat
 Na tom svete zadny;
 J nechat je, kolik lidi,
 'Tolik certu v svete.
 Buh je s nami — kto proti nam,
 'Teho Perun smete.

III.

Nechat' take se nad nami
 Hrozna boure wznese,
 Skala puka, dub se lame,
 Zeme at' se trese:
 My stojime stale pevne,
 'Tak jako zdi hradne;

Cerna zem pohlti toho,
Kdo odstoupi zradne.

Szumi Marica.

(Hymn bułgarski).

I.

Szumi Marica skrwawena,
Płacze wdowica liuto raniena.

Marsz — marsz!

Generalu nasz

Raz, dwa, tri,

Marsz wojnici.

II.

Wojnici mili, napred da vrvim,
S'ieczky sili Balkanda minem.

Marsz i t. d.

III.

Junaka donsky nam je vodytel,
S praporec lewsky wožd pobiedytel.

Marsz i t. d.

IV.

Wyżte despoty generala nasz,
 Czujte zapejte Nikolajo marsz.
 Marsz i t. d.

V.

Wojnici chrabry slied nego letiat.
 Porjat wzducha igroko wykat.
 Marsz i t. d.

VI.

Skrwaw ostr mecz generala nasz
 Wrglasjawa na secz grm, ogn nawred
 Marsz i t. d.

VII.

Trba nyz gora zazwony na pred,
 Urra, urra, urra, marsz na pred,
 Marsz i t. d.

VIII.

Slawno da žiwej, slawno da žiwej
 Nasz imperator car Alexandr.
 Marsz i t. d.

Naprej!

(Hymn chorwacki).

Naprej zastawa Slawe!
 Na boj junaszka kri,
 Na blagor ocetniawe,
 Naj puszka gowori.

Z orożjem in desnico
 Nesimo wragu grom,
 Zapisat w kri prawico,
 Ki tirjajo nasz dom.

Naprej i t. d.

Drum, drum, drum, drum.
 Draga mati je prosila,
 Roke okol wrata wila,
 Je plakala moje mlla,
 Ta ostani, ljubi moj!

Z Bogom, mati ljubca zdrawa,
 Mati mi je ocetnjawa,
 Ljubca moje czast i slawa
 Ajdmo, ajdmo za nje w boj!

Naprej i t. d.

Nitra mila Nitra!

(Pieśń narodowa Słowaków).

I.

Nitra mila Nitra, ty wysoka Nitra!
Kde że su te czasy, we których si kwitla.

II.

Nitra mila Nitra, ty slovenska mati!
Co pozrem na leba, musim zaplakati.

III.

'Ty si bola nekdy wszetkych krajin hlawa,
W których teczie Dunaj, Wisla i Morawa.

IV.

'Ty si bola sidlo krala Swatopluka
Ked' tu panowala jeho mocna ruka.

V.

'Ty si bola swiate mesto Methodowo
Ked' tu naszym ocom kazal bożie slowo.

VI.

Teraz twoja slawa, w toni skryta lezi:
Tak sa czasy menia, tak tento swet bezi!

Spis rzeczy.

	Str.
1. Bartoszu, Bartoszu, — Marsz Kosynierów	45
2. Baczność wszystka brać Sokola, — Dźwi- gnij „Sztandar“	26
3. Boże coś Polskę — Hymn narodowy . .	66
4. Boże Ojczy —	71
5. Bracia do bitwy nadszedł czas — Marsz Obozowy	47
6. Bracia Sokoly — Marsz Sokolów Wielko- polskich	7
7. Bracia Sokoly — Marsz ćwiczebny Soko- łów	21
8. Co to za gwar — Marz Langiewicza . .	60
9. Cześć polskiej ziemi —	73
10. Dalej bracia, dalej żywo — Marsz . . Krakusów	42

	Str.
11. Dalej Sokoly — Sokoly Sandeckie	28
12. Do broni ludy — Marsz Mieroslawskiego	58
13. Gdy naród do boju wystąpił — Marsz z roku 1831	49
14. Grzmią pod Stoczkiem armaty	84
15. Hej kto zabawę lubi i ruch	100
16. Hej naprzód — Hymn Sokołów	8
17. Hej Sokoly, hej do koła — Sokolom cześć	29
18. Hej tam w karczmie — Bartosz Głowacki	93
19. Hej strzelcy wraz — Marsz Strzelców	51
20. Jeszcze Polska nie zginęła — Marz Legi- onów	36
21. Kresowa my dziatwa — Marsz Sokoła na Bukowinie	14
22. Leci liście z drzewa —	87
23. Na odgłos Narodu — Pieśni wolnych Strzelców	53
24. Nasz Chłopiński wojak dzielny — Mazur Chłopiński	82
25. Nie dbam jaka spadnie kara — Pieśń Ka- torżników	76
26. Nie masz to wiary — Marsz Żuawów	32
27. Marz, Marsz — Marsz Sokołów	20
28. Ogień i Miecz — Nasz sztandar i hasło	25
29. Ojczyznę naszą — Marsz ćwiczebny Sokoła	97
30. Ospały i gnuśny — Marsz Sokołów	4

	Str.
31. O święty kraju nasz — Straż nad Wisłą	97
32. Oto dziś dzień krwi — Warszawianka .	55
33. Patrz Kościuszko na nas z nieba — Po- lonez Kościuszki	81
34. Precz od nas smutek — Pieśń Filaretów	89
35. Przeleciały tu Sokoly — Mazur Sokolów	23
36. Silni ciałem silni duchem — Marsz So- kolów	16
37. Sokół nasz znak — Marsz Sokoła . . .	10
38. Społem druhowie — Marsz ćwiczebny .	102
39. Stańmy bracia wraz —	78
40. Stryjski Sokole — Marsz Sokolów Stryj- skich	99
41. Tężmy się bracia — Chór Sokolów . .	31
42. Walecznych tysiąc — Marsz czwartego pułku	40
43. W górze kręgi Sokół toczy — Sokoly .	5
44. Witajcie bracia — Marsz Sokolów Buko- wińskich	104
45. W oku Isni zapalu blask — Hymn Sokolów	3
46. W pochód drużyno — Marsz Sokoli . .	23
47. Wrony konik w lot biega — Marsz Cza- chowskiego	62
48. Zabrmij pieśni — Marsz polskich Soko- łów	18
49. Z dymem pożarów — Choral	69

Pieśni słowiańskie.

	Str.
50. Marsz Sokolów czeskich	109
51. Kde domov muj	110
52. Gdzie domek mój	113
53. Hej Slovane	114
54. Szumi Marica	116
55. Naprej	118
56. Nitra mila Nitra!	119

Do nabycia
w Księgarni W. Poturalskiego
w Podgórzu.

Barański Fr. „**Śpiewnik Sokoli**“
wyd. I. z **melodyami** cena 80 h.,
oprawny ze złożonym wyci-
skiem **Sokoła** w mundurze
cena 1 Kor. 20 hal.

Barański Fr. „**Jeszcze Polska nie
zginęła**“ Zbiór pieśni patryo-
tycznych i narodowych z me-
lodyami Wyd. IV., 4 K. 50 h.,
oprawne 5 Kor.

Barański Fr. „**W dzień Bożego
Narodzenia**“. Kolędy na forte-
pian i do śpiewu. cena 3 Kor.
w opr. karton. 3 Kor. 60 hal.

